

nyt yli 23 vuoden jälkeen, kun kymmenet virolaiset Suomen-pojat ovat ker-
toneet minulle sota-ajastaan Suomessa
ja elämästään sen jälkeen, niin olen ne
kertomukset halunnut kirjoituksillani
välittää teille, hyvät suomalaiset ystä-
vät!

Evald Johannes Alusalu syntyi
1.7.1918 Koigissa, Keski-Virossa, Järva-
maalla, noin 20 km Paiden kaupungista
etelään. Paide sijaitsee n. 100 km Tallin-
nasta kaakkoon.

Evaldin isä Johannes oli maanvil-
jelijä, joka hoiti puolisonsa ja kolmen
lapsensa kanssa 50 hehtaarin maatilaa.
Tilalla oli 5-6 hevosta ja 6-8 lehmää.
Evald Johannes suoritti kansakoulun,
kymnaasin ja maanviljelysoppikoulun,
opiskellen vuonna 1938 seitsemän kuu-
kautta Saksassa ja valmistuen agrono-
miksi (Suomessa vastannee agrologia).

Vuosina 1939-1940 Evald suoritti
asepalveluksen Eestin armeijan Ra-
kuunarykmentissä, ollen husaari.

Kun ennen juhannusta vuonna
1940 venäläiset joukot miehittivät Ees-
tin, niin Evald joutui Venäjän armei-
jaan, yleten siellä vääpeliksi. Hän palveli
mm. Pihkovassa ja Novgorodissa. Hei-
näkuussa 1941 Evald joutui Pihkovassa
noin kuukauden ajaksi saksalaisten sota-
vangiksi. Elokuussa hän sai saksalaisilta
todistuksen, jonka perusteella Evald sai
palata kotiinsa, jossa hänen tuli ilmoit-
tautua saksalaisten rekisterin kautta.
Kotona Koigissa Evald ehti työskennel-
lä lähes 2 vuotta, kunnes tilanne Virossa
muuttui yhä vaikeammaksi, Evald päät-
ti pyrkiä monen nuoren miehen tavoin
Suomeen.

Tulo Suomeen ja sotilaskoulutukseen

Evald Johannes Alusalu (1918-1936
sukunimi oli Bachmann) lähti Virun
maakunnan rannasta pimeänä joulu-
kuun yönä vuonna 1943 noin 20 mie-
hen mukana pienellä moottoriveneellä
kohti Suomen rannikkoa. Tuuli oli
kova ja veneeseen tuli paljon jäistä vet-
tä, jota piti pumpata koko ajan pois, oli
suuri vaara, että vene uppoaisi, monet
miehet olivat merisairaita. Kun aamun
sarastaessa Suomen rannikko näkyi, he
tulivat hyvin iloisiksi. Rannasta heidät
viettiin autoilla Helsingin ja tuo päivä
oli 17.12.1943.

Virolaiset vapaaehtoiset sijoitet-
tiin Helsingissä Jollaksen kartanoon ja
kysyttiin kuka mitään haluaa tehdä?
Haluaako metsätöihin vaiko armei-
jaan? Armeijaanhan Suomeen oli tultu!
Joukko varustettiin Taipallahden ka-
sarmialueella ja parin päivän odottelun
jälkeen sotustadionin maastossa, hei-

**Eestiläinen husaari kohtasi rakuunakometin 18.8.1991 Lappeenrannassa. Va-
lokuva kirjoittajan.**

dät siirrettiin junakuljetuksessa 26. Jal-
kaväen koulutuskeskukseen Luumäen
Taavettiin. Tämä joukko koulutettiin
pääosin myöhemmin JR 200:n mukana
Taavetissa.

Evald Johannes, joka oli koulutuk-
seltaan agrologi, oli maaliskuun alkuun
asti Purhossa, jossa virolaisille vapaa-
ehtoisille opetettiin suomenkieltä. Sen
jälkeen hänet lähetettiin eläinlääkintä-
liupseerikoulutukseen. Rehutusta ope-
tettiin noin kuukauden kurssilla Ypäjäl-
lä ja toisen kuukauden kurssi pidettiin
hevossairaalassa Hämeenlinnassa.

Siirto rintamalle

Kesäkuun alkupuolella, kun Eval-
din piti päästä lomalle, alkoi neuvosto-
joukkojen suurhyökkäys ja kaikki lomat
peruttiin. Evald määrättiin rintamalle
Viipurinlahdelle, jossa hänen tehtä-
viinsä kuului kiertää, tarkastaa ja hoitaa
rykmenttinsä, JR 200:n hevosia. Alue-
elle tuli paljon venäläisten tykkitulta.
Eräänä päivänä luutnantti Lutz kaatui

Evaldin vierestä ja luutnantin vierellä
seisyyt Evald haavoittui lievästi.

JR 200:n siirtyessä Vuoksen alueelle,
Evald toimi edelleen samoissa tehtä-
vissä, kuin Viipurinlahdellakin. Samana
päivänä 16.8.1944, kun JR 200:n kom-
mentaja oli saanut käskyn siirtää jouk-
konsa Hankoon, Evald Johanne Alu-
salu, Eestin armeijan husaari, Venäjän
armeijan vääpeli, ylennettiin Suomen
armeijan alikersantiksi!

Venäläisten vankina ja paluu koti- seudulle Järvaomaalle

Evald palasi 19.8.1944 muitten vi-
rolaisten vapaaehtoisten mukana Han-
gosta Paldiskiin. Pian sen jälkeen, sak-
salaisten sotaonnen päätyttyä, Evald
joutui 29.9.1944 venäläisten käsiin ja
vangiksi. Vankeutta kesti 2 vuotta ja se
päätyi marraskuussa 1946.

Evald oli koko tuon kolmen vuo-
den ajan ns. "nimetön" vanki, kukaan
ei kysynyt hänen nimeään, eikä kukaan
kuulustellut häntä. Vain vangeista koos-